

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

Art. I. De Jurisjurandi Natura & Varietate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

TITVLVS XXIV.

De Iurejurando.

IN defectum aliarum Probationum in judiciis non raro adhibetur Jusjurandum, *c. fin.* ut non immeritò maximum expediendarum litium remedium *l. i. ff. hie,* & omnis controversiæ finis esse dicatur ab Apostolo ad Hebr. *cap. 6. v. 16. c. Et si Christus 26.* relatò.

ARTICVLVS I.

De Jurisjurandi Natura & Varietate.

SUMMARIUM.

1. Juramenti etymon & definitio.
  2. Præstandum est per verum Deum.
  3. Per falsos præstitum obligat.
  4. Propter apprehensam in iis Divinitatem.
  5. Deus in testem aliquando explicite:
  6. Aliquando implicite invocatur.
  7. Divisio Juramenti in Assertorium & Promissorium:
  8. In Judiciale & Extrajudiciale.
- I. **I**usjurandum sive juramentum à *Jure*, quòd istius instar custodiendum observandumque sit, ita nuncupatum, Corset. *Tract. de Jurament. q. 3. n. 5.* ad mentem D. Thomæ 2. 2. q. 89. art. 1. à Cæteris *TT. & JCT.* is etiam

recepti, est Invocatio Divini Numinis in testimonium, sive, ut quidam loquuntur, ad fidem faciendam alicui assertioni vel negationi, aut firmandam promissionem; jurare enim propriè dicitur, qui, cum aliquid affirmat, negat, aut promittit, ut sibi fides habeatur, Deum in veritatis aut promissionis testem adducit, Covarruvias in *c. Quamvis de Pæni in 6. p. 1. pr. n. 1.* & Suarez de *Jurament. Lib. 1. cap. 8. n. 1.*

Numinis, inquam, Divini; quia propriè loquendò, per solum verum Deum juratur; cum enim juramenti adhibendi unica causa sit; ut is, cui id præstatur, de assertionem vel promissionem securus reddatur testimonio & autoritate ejus, qui invocatur: de assertionis autem veritate & promissionis sinceritate fidelitateque securus reddere non potest, nisi qui fallere & falli non potest, Verus Deus, qui prima, & fallere ac falli necia veritas solus est, solus assertionis & promissionis nostræ testis infallibilis esse; ac proinde per ipsum solum præstari juramentum potest, ut cum S. Thomæ *cit. art. 1.* advertunt *cit.* Covarruvias §. 1. n. 1. & Suarez *cit. n. 1.*

Cui doctrinæ in speciem, non re ipsa, adversantur *can. Mover 10. 22. q. 1. & c. Et si Christus cit.* quorum textuum posteriori juramenta per creaturas, sicut præstari prohibentur; ita præstita jubentur observari: priori per falsos Deos præstiti iuramenti violatio pro perjurio habetur.

habetur. Re ipsa, inquam, non adversatur textus prior; quia per falsos Deos præstita, est non vera, sed erronea juramenta sint, iis tamen promissiones suas firmantem, propter apprehensam in iis, qui per ea invocantur, Divinitatem obligant, non solum ex fidelitate, ad promissionis suæ etiam non juratæ observantiam quemlibet adstringente: sed Ceum saltem, qui iis Divinitatem, ac proinde infallibilitatem inesse credit) ex Religione, sub perjurii reatu quemlibet obligante, ne in falsi testem invocet, quem Deum & fallere ac falli necivum credit: & ut opere impleat, quod eius nomine invocato & autoritate interpositâ promissit, cit. Covarruvias §. 1. n. 10. & aliis DD.

§. relatis Barbofa in can. cit. n. 5. Neque etiam posterior; quia etiam in juramentis, per creaturas præstitis, Dei testimonium invocatur; cum Deus ita invocari possit non solum explicitè, sicut factum à S. Paulo, cum 2. Corinth. cap. 1. v. 23. Testem, inquit, invoco Deum in animam meam, & ante ipsum à VV. Judæis: post ipsum verò à S. Augustino Epistol. 137. ita rescribente, Fateor coram Deo, qui testis est in animam meam: sicut hodièque multi nimis quàm frequenti usu ita loqui solent, Testis est mihi Deus, Deus novit, rem ita se habere, Per Deum ita se habet, Quàm verè vivit, aut est in calo, Me puniat, si verum non loquor &c. Sed etiam implicitè, quomodo jurant, eumque in testem vocant Primò, qui assertioni suæ addunt verbum, Juro; quia idem significat, quod, Deum in testem voco, aut volo dictum meum confirmare invocatione testimonii Divini. Secundo, qui aliquid affirmant, negantve, aut promittunt bey threm Ahd; quia hæc verba seriò prolata ex recepta Germaniæ nostræ consuetudine idem significant, quod Juro: bey threr geistlichen Weyh / Fürst / Priesster / oder Adelichen

Wården oder Ehren / cujusmodi verba à jurantibus usurpata sensum habent: ita Deus hæc mihi conservet, aut hæc auferrat, si mentior. Tertio, Per sancta Dei Evangelia, Per S. Crucem, Per fidem Christianam, Per SS. Sacramenta, hoc est, quàm vera & infallibilis Evangeliorum & Fidei Christianæ à Deo revelata doctrina, quàm certò humani generis Redemptio peracta in Cruce, aut Sacramenta ad necessariam sanctificationem à Deo sunt instituta. Quarto, Testes invoco celum & terram; ita enim jurantes in testem vocare censentur illorum conditorem, cujus in iis Sapia, Potentia, Bonitas relucet. Quintè, Per animam meam à Vivis non abeam, Fulmine peream &c. cujusmodi verborum formulis invocari creditur Deus, qui animam perdere in gehennam & vitam adimere potest. Sextò, Per salutem Pharaonis, Per vitam Regis, quibus invocatur testimonium Dei, qui salutis & vitæ Regum est author & conservator: de quibus aliisque usu familiaribus juramentorum formulis latè cit. Covarruvias §. 1. à n. 16. Suarez cap. 5. à n. 3. Laiman. Lib. 4. tract. 3. cap. 2. & Pirrhing ad hanc Rabric. à n. 6. Sic declarati

Juramenti variaz, ex iisque celeberrime duæ sunt Divisiones. Una in merè 7. Assertorium & Promissorium: quorum prius præstatum præcisè; ut credatur esse vel fuisse, imò aliquando, etsi rariùs, futurum, quòd affirmatur, aut negatur, v.g. Titium advenisse, esse Doctorem, non fuisse in loco, non occidisse: cujus species aliqua est Juramentum, quod Litis decisivum nuncupatur, & in Judicio pars, vel etiam iudex, parti litiganti ad lites decisionem defert. Posterius verò; ut credatur, nos id, quod promissimus, facturos vel omisuros, v.g. fidelitatem servaturos, ingressuros Religionem, non lusuros, domum, aut alium locum pe-

riculosum vitaturos: cujusmodi juramenta contractibus aliisque actibus firmandis adjici frequenter solent. Dixi, *Merè*, hoc est, sine aliqua promissione, ut juramentum assertorium clarius distingueretur à Promissorio, quod etiam aliquò modò assertorium est; cum, qui aliquid se facturum juratus promittit, etiam aliquid asserat de præsentì, nimirum se habere voluntatem se obligandi & implendi, quod promittit, *cit. Suarez cap. 8. n. 3.*

- §. Altera in Judiciale & Extrajudiciale: quorum illud in, hoc extra judicium præstatur, Sylvester *V. Juramentum n. 3.*

ARTICULUS II.

De Juramenti Honestate.

SUMMARIUM.

9. *Juramentum honestum & licitum est,*
10. *Etiã Christianis.*
11. *Modò ex justa causa & debitò modò præstetur:*
12. *Et comitem habeat veritatem,*
13. *Judicium ac Justitiam.*
14. *Jurare prohibentur Pueri,*
15. *Perjuri & olim non jejuni.*
16. *Clerici sine gravi causa,*
17. *Aut coram laico saltem regulariter.*

9. **C**erta, imò Orthodoxæ Fidei doctrina est, juramentum non solum non intrinsecè malum: sed, si ritè præstetur, honestum ac laudabile esse, ut constat Imprimis testimoniò SS. Literarum, *Dominum Deum tuum tuum timebis, illi soli servies & per nomen ejus jurabis, Deuteron. cap. 6. V. 13. Laudabuntur omnes, qui jurant in eo, Psalm. 62. V. 12.* Deinde VV. Patriar-

charum Abraham, Isaac & Jacob, *Genes. cap. 21. 26. & 31.* & in nova seu Græcæ Lege D. Pauli, testem Deum invocant in animam suam, *Roman. cap. 1. v. 9. Galat. cap. 1. V. 20.* aliorumque SS. P. P. imò ipsius Domini Dei, qui teste Regio Vate, *Juravit & non pensabit eum, Psalm. 109. V. 4.* exemplis, Gentiumque omnium & lætiorum prophanorumque tribunalium usu. Et demum ex ratione; quia ritè præstitum continet cultum & venerationem Dei, cujus infallibilem veritatem & summam auctoritatem se agnoscere, colere ac timere profitetur, qui eum in veritatis testem vocat; quia nemo, nisi per majorem se, jurat, *ad Hebræos cap. 6. V. 13.* Quæ utique causa est, cur Jure utroque Juramenti Religio esse dicatur, *c. Tua nos 11. l. 1. ff. hinc & l. Jurisjurandi 2. C. de Redit.*

Neque obstant &, ut VV. quorundam Hæreticorum, à Waldensibus & Anabaptitis fuscitatus error voluit, juramenta intrinsecè mala, aut saltem Christianis interdicta esse, evincunt verba Christi, *Ego autem dico vobis, nolite jurare omnino, sit sermo vester Est Est, Non Non.* *Matth. cap. 5. V. 34.* & Apolloli, *Nolite jurare quodcumque juramentum,* *Jacobi cap. 5. V. 12.* quia verbis illis, ut cum S. Augustino *Lib. 1. de Sermonibus Domini in monte, cap. 17.* S. Bernardo in *Cantica, Sermon. 65.* à S. Thoma *2. 2. q. 89. art. 2.* & ab Innocentio III. *c. Esti Christianus 26.* exponuntur, Christus ejusque Apostolus non juramenta, quibus, exigente necessitate aut utilitate causâ suadente, ad fidem dictis & firmitatem promissionibus conciliandam, nomen Domini reverenter invocatur: sed illa solum juramenta prohibita sunt, quæ fiunt temerè, hoc est, ex nulla vel levi aliqua causa, ut Judæi passim & malè contueverunt, contra Sapientis monitum. *Ur. juratiomum*